

Att förutse konsekvenser

ABC för riskbedömning inför ändringar i verksamheten

Arbetsgivaren är den som har huvudansvaret för arbetsmiljön. Arbetsmiljöverkets föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete beskriver hur arbetsgivaren ska gå tillväga för att uppfylla sitt ansvar.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet innebär att arbetsgivaren arbetar förebyggande, något som ger ökad hälsa och säkerhet och spar pengar i organisationen. Att ta reda på vilka arbetsmiljörisker en förändring i verksamheten kan innebära är lönsamt genom att riskerna kan åtgärdas i tid.

Så här säger Arbetsmiljöverkets föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete:

”När ändringar i verksamheten planeras, skall arbetsgivaren bedöma om ändringarna medför risker för ohälsa eller olycksfall som kan behöva åtgärdas.”

8 §, andra stycket, AFS 2001:1, Systematiskt arbetsmiljöarbete.

De ändringar som föreskrifterna avser är exempelvis personalförändringar, nya arbetstider och arbetsmetoder, andra organisationsförändringar, om- och nybyggnation samt ny maskinell utrustning. **Det handlar om ändringar som inte utgör del av den dagliga, löpande verksamheten.**

Riskbedömningen ska utgå från den planerade ändringen och de eventuella risker för ohälsa och olycksfall som ändringen kan medföra. **Riskbedömning ska göras innan förändringen genomförs och avse tiden efter genomförd förändring.**

Observera att förändringsarbete i sig kan utgöra en risk för ohälsa.

Det är arbetsgivarens ansvar att se till att alla faktorer i arbetsmiljön vägs in vid riskbedömningen.

Gör så här

A Precisera den planerade ändringen

B Gör riskbedömningen

C Åtgärda

A   **Precisera den planerade ändringen**

Ni måste **precisera** den eller de ändringar som planeras innan det går att göra en riskbedömning:

1. Vad består ändringarna av?

Exempel

- Personalneddragning
- Produktionsförändring
- Förändrade arbetstider
- Utökat arbetsinnehåll
- Nya arbetslag/gruppsammansättningar
- Ändrade arbetsuppgifter
- Nybyggnation/lokalbyten
- Ändringar i befintliga lokaler
- Förändrad arbetsutrustning – maskiner, fordon, redskap m.m.
- Nya kemiska produkter
- Ny ventilation

2. Var ska ändringarna genomföras?

Exempel

Avdelning 32

3. Vilka arbetstagare eller grupper av arbetstagare berörs av ändringarna?

Exempel

Fem arbetstagare på dagen och två på natten samt fyra arbetsledare.

Skriv ner ändringarna, var de ska genomföras och vilka som berörs.

B Gör riskbedömningen

När ni preciserat ändringarna och vet vilka arbetstagare eller grupper av arbetstagare som kommer att beröras av förändringen, ska ni bedöma vilka risker för ohälsa och olycksfall som ändringarna kan medföra för berörda arbetstagare.

Bedömningen kan behöva göras både på grupp- och individnivå. Den ska omfatta såväl fysiska som sociala och psykologiska risker.

Nedan ges exempel på sådant som kan innebära risker för ohälsa och olycksfall.

- Stor arbetsmängd
- Tidspress
- Svåra/komplicerade arbetsuppgifter
- Liten påverkansmöjlighet/lågt inflytande
- Otydlig organisation
- Brister i samarbetet
- Ensamarbete
- Våld och hot
- Otydliga arbetsuppgifter
- Arbete från höjd
- Hantering av farliga ämnen
- Dåligt anpassade arbetslokaler
- Ensidigt upprepat arbete
- Ändrad arbetsutrustning
- Buller/vibrationer
- Blöta skräpiga golv
- Hård vind
- Passerande trafik
- _____
- _____
- _____
- _____

Ta fram riskkällor som ni tror uppstår efter genomförd förändring och bedöm om dessa kan leda till risker för ohälsa eller olycksfall. Bedöm också om riskerna är allvarliga eller inte allvarliga.

Skriv ner riskerna.

C Åtgärda

Åtgärda de risker som kommit fram. De åtgärder som inte vidtas omedelbart ska skrivas ned i en handlingsplan som anger:

- Vilka åtgärder som ska genomföras
- När åtgärderna ska vara genomförda
- Vem som ska se till att åtgärderna genomförs

Kontrollera att genomförda åtgärder får den effekt som avses.

för riskbedömning inför ändring i verksamheten

A Precisera den planerade ändringen

Vad består ändringarna av?

Var ska ändringarna genomföras?

Vilka arbetstagare eller grupper av arbetstagare berörs?

B Gör riskbedömningen

Vilka risker innebär ändringarna?

Är riskerna allvarliga eller inte?

C Åtgärda

Vilka åtgärder ska genomföras?

När ska åtgärderna vara genomförda?

Vem ser till att åtgärderna genomförs?

Tänk på att

- Arbetstagare, skyddsombud och elevskyddsombud ska ges möjlighet att medverka när riskbedömning och handlingsplan görs.
- Om kompetens saknas inom den egna verksamheten för att göra riskbedömning och ta fram handlingsplan ska företagshälsovården eller motsvarande sakkunnig hjälp utifrån anlitas.

Arbetsmiljöverket, 171 84 Solna,
08-730 90 00
www.av.se

ADI 575 Arbetsmiljöverket 2004

**ARBETSMILJÖ
VERKET**